

Factsheet 06

Bewaartermijnen

In juni 2024 nam de Eerste Kamer de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) aan. De WGS maakt duidelijk onder welke strikte voorwaarden vier samenwerkingsverbanden op het gebied van zorg en veiligheid informatie kunnen verwerken. Hiermee kunnen zij (georganiseerde) criminaliteit, witwassen en complexe casuïstiek op het gebied van zorg en veiligheid doeltreffender aanpakken. De wet treedt op 1 maart 2025 in werking.

Een van de samenwerkingsverbanden zoals aangegeven in de WGS zijn de Zorg- en Veiligheidshuizen. Privacywetgeving en formele wetten maken tot nu toe gegevensuitwisseling die nodig is voor de samenwerking en een goede aanpak van het probleem complex of staan dat niet altijd toe. Er is dan ook vaak onduidelijkheid over welke gegevens in het kader van een samenwerking mogen worden gedeeld. Dat is met de komst van de WGS voorbij.

Bewaartermijn

Volgens de WGS moeten de Zorg- en Veiligheidshuizen een aantal zaken regelen. Een daarvan is het vastleggen van de bewaartermijn in het werkproces en in het informatiesysteem. De bewaartermijn geeft aan hoe lang gegevens mogen worden bewaard. Dit is geregeld in artikel 1.8, lid 7 van de WGS.

Volgens dit artikel moeten persoonsgegevens die gezamenlijk worden verwerkt, worden vernietigd of geanonimiseerd zodra ze niet meer nodig zijn. In ieder geval moeten de gegevens uiterlijk vijf jaar na de eerste verwerking uit de systemen worden verwijderd of geanonimiseerd.

Definitie en scope bewaartermijn

Volgens de WGS begint de bewaartermijn al bij de eerste registratie van gegevens, oftewel bij de aanmelding. Dit verschilt van de huidige praktijk, waarbij de bewaartermijn pas start wanneer een melding, advies of aanpak is afgesloten.

Onder 'gegevens' worden alle persoonsgegevens verstaan die in de systemen van het Zorg- en Veiligheidshuis voor een WGS-casus worden verwerkt. Dit zijn bijvoorbeeld de aanmelding, een advies, de toetsuitkomst, het plan van aanpak en andere persoonsgegevens voor de casus.

Gegevens zonder persoonsinformatie vallen buiten de bewaartermijn, zoals informatieadviezen, anonieme meldingen in de Adviesmodule van PGAX, Advies en Consultatie en Werkaantekeningen in KeDo (als deze geen persoonsgegevens bevatten). Hiervoor volgt een aparte instructie.

Artikel 1.8 lid 7 zegt dat gegevens *uiterlijk* vijf jaar na de eerste verwerking uit de systemen moeten worden verwijderd. Dit is de *maximale* bewaartermijn per casus, maar niet elke casus blijft precies vijf jaar in het systeem bewaard.

In het modelprotocol is landelijk afgesproken dat casussen één jaar na afsluiting worden bewaard. Deze periode zorgt ervoor dat gegevens minimaal een jaar toegankelijk blijven voor het uitoefenen van AVG-rechten en het heropenen van een casus bij terugval. Na een jaar wordt de casus gearchiveerd en geanonimiseerd, waardoor sommige casussen minder dan vijf jaar in het systeem staan.

Er is discussie over het bewaren van casussen één jaar na afsluiting. Als dit voor de Zorg- en Veiligheidshuizen te kort blijkt en risico's geeft, kan deze periode langer worden. Hierover wordt later een besluit genomen.

Als een casus minder dan een jaar voor de wettelijke termijn van vijf jaar wordt afgesloten (zoals in voorbeeld 3 hieronder), blijft deze zichtbaar in het systeem voor de resterende periode - in voorbeeld 3 nog vijf maanden. Informatieverzoeken die ná die periode worden ingediend, worden door de archivaris afgehandeld (zie [paragraaf archiveren](#)).

Als een casus wordt afgesloten en daarna weer aangemeld, begint de bewaartermijn opnieuw bij de nieuwe registratie.

VOORBEELD 1:
Binnen vijf jaar en een jaar periode voor inzage in PGAx/KeDo

- Datum aanmelding: 5 juni 2025
- Datum afsluiten: 23 december 2025
- Archiefdatum: 23 december 2026
- Anonimiseren: na 23 december 2026

VOORBEELD 2:
Vijf jaar en géén periode voor inzage in PGAx/KeDo omdat de maximale bewaartermijn is bereikt

- Datum aanmelding: 5 juni 2025
- Datum afsluiten: 5 juni 2030
- Archiefdatum: 5 juni 2030
- Anonimiseren: na 5 juni 2030

VOORBEELD 3:
Binnen vijf jaar en een periode van vijf maanden voor inzage in PGAx/KeDo

- Datum aanmelding: 5 juni 2025
- Datum afsluiten: 5 januari 2030
- Archiefdatum: 5 juni 2030
- Anonimiseren: na 5 juni 2030

VOORBEELD 4:
Afgesloten casus vóór 1 maart 2025 met inzageperiode ná 1 maart 2025

- Datum aanmelding: 3 maart 2024
- Datum afsluiten: 1 december 2024
- Archiefdatum: 1 december 2025
- Anonimiseren: na 1 december 2025

VOORBEELD 5:
Langer dan 5 jaar na verlenging bewaartermijn

- Datum aanmelding: 5 juni 2025
- Datum verlenging: 5 juni 2030
- Datum afsluiten: 23 februari 2031
- Archiefdatum: 23 februari 2032
- Anonimiseren: na 23 februari 2032

Verlenging bewaartermijn

Als aan de voorwaarden van art. 1.16 BGS is voldaan, kan de bewaartermijn met twee jaar worden verlengd. Dit kan in twee situaties:

- **Situatie 1:** de casus is na vijf jaar nog niet afgesloten omdat de problematiek zo complex is dat de criteria van art. 2.20 BGS nog gelden (bijvoorbeeld bij de Levensloopaanpak).
- **Situatie 2:** de casus wordt minder dan een jaar voor het verstrijken van de maximale bewaartermijn afgesloten, maar vanwege de complexe problematiek is er een groot risico op terugval, waardoor de criteria van art. 2.20 BGS opnieuw van toepassing worden.

De reden voor verlenging moet in het systeem worden vastgelegd. De extra twee jaar beginnen zodra de casus wordt heropend. Als na deze twee jaar nog steeds één van de voorwaarden geldt, kan de termijn opnieuw met twee jaar worden verlengd.

Als de bewaartermijn met twee jaar wordt verlengd, geldt dit maximaal twee jaar. De verlenging kan herhaald worden en hoeft niet volledig te worden gebruikt. Dit is hetzelfde als bij de termijn van vijf jaar.

Bij de verlenging moet ook rekening worden gehouden met bewaartermijnen uit andere wetten. Bijvoorbeeld, als het OM gegevens inbrengt via de Wvggz-taak, gelden daar specifieke termijnen. De verlenging in het Zorg- en Veiligheidshuis mag er niet voor zorgen dat Wvggz-gegevens of gegevens uit de Wet zorg en dwang langer worden bewaard dan toegestaan.

Bewaartermijn bij advies

Artikel 2.20 lid 3 BGS schrijft voor dat wordt vastgelegd in hoeverre een casus voldoet aan de criteria en doelen van de WGS. Als een signaal, verzoek of casus niet aan deze eisen voldoet en daarom niet in behandeling wordt genomen, dient het volgens artikel 1.16 lid 1 BGS te worden verwijderd. Hoewel de BGS niet precies aangeeft wanneer, moet dit in ieder geval binnen vijf jaar gebeuren.

Landelijk wordt gehanteerd dat een afgewezen aanmelding als een direct afgesloten casus wordt beschouwd. Dit betekent dat deze één jaar na de eerste registratie wordt geanonimiseerd of verwijderd. Deze werkwijze geldt bijvoorbeeld voor aanmeldingen die niet tot een aanpak leiden, maar waarbij wel een advies wordt gegeven.

Archiveren

Na afloop van de bewaartermijn worden de gegevens overgezet naar het archiefsysteem van de aangewezen archiefbeheerder, voordat ze in het eigen systeem worden geanonimiseerd. Het archiefsysteem valt onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband en moet voldoen aan de eisen van de archiefwet.

Zodra de gegevens naar het archief zijn overgedragen, vallen ze niet meer onder het beheer van het Zorg- en Veiligheidshuis en worden eventuele AVG-verzoeken via de archivaris afgehandeld.

De exacte werkwijze voor het archiveren wordt nog nader onderzocht. Momenteel is er nog geen archiefsysteem dat aan de eisen van de WGS voldoet, waardoor nog geen casussen kunnen worden gearchiveerd. Om te voorkomen dat gegevens onrechtmatig worden verwijderd, **mogen vanaf 1 maart 2025 geen gegevens in PGAx en KeDo worden verwijderd, vernietigd of geanonimiseerd, totdat er meer duidelijkheid is over de toepassing van de archiefwet in relatie tot de WGS.**

Implementatie WGS voor Zorg en Veiligheidshuizen: rollen en verantwoordelijkheden

Regionale stuurgroepen Zorg- en Veiligheidshuizen

Formeel zijn de wettelijke deelnemers in regionale stuurgroepen van de Zorg- en Veiligheidshuizen verantwoordelijk voor de implementatie van de WGS, met name de overheidsdeelnemers. De huidige regionale stuurgroepen van de Zorg- en Veiligheidshuizen zullen daarom voor de implementatie van de WGS een aantal besluiten moeten nemen.

In de [factsheet 'WGS in vogelvlucht'](#) staat een overzicht van onderwerpen die vóór 1 maart 2025 moeten zijn geregeld.

De managers Zorg- en Veiligheidshuizen

De managers van de regionale Zorg- en Veiligheidshuizen zijn de spil in de implementatie. Zij bereiden de besluiten van de stuurgroepen voor en dragen zorg voor de implementatie in de organisatie. Zij bedienen ook het netwerk van regionale ketenpartners met informatie.

Werkgroep Implementatie WGS voor de Zorg- en Veiligheidshuizen

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de Landelijke Vereniging van Managers Zorg- en Veiligheidshuizen (LVMZV) een werkgroep opgericht die de Zorg- en Veiligheidshuizen ondersteunt bij de implementatie van de WGS. De werkgroep werkt aan factsheets, modeldocumenten, checklists en informatie-bijeenkomsten.

De landelijke werkgroep staat onder leiding van Léon Sonnenschein (KEN!) en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de managers Zorg- en Veiligheidshuizen, privacy- en beleidsmedewerkers, en de IV-beheerorganisatie van de Zorg- en Veiligheidshuizen.

Het projectsecretariaat wordt gevoerd door Anne Willems of Brilman van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Het CCV ondersteunt de werkgroep ook inhoudelijk.

Afstemming

De werkgroep stemt waar nodig af met relevante partijen:

- Landelijke werkgroep Privacy en gegevensdeling Zorg en Veiligheid (inhoudelijk)
- Landelijke stuurgroep Zorg en Veiligheid (bestuurlijk)
- Projectleiders implementatie WGS voor de andere drie samenwerkingsverbanden (iCov, FeC, RIEC's)

Meer informatie en contactgegevens

Heb je nog vragen of opmerkingen? ? Mail naar:

Anne.Willems@Brilman@hetccv.nl